

Vampyrerna kommer

Bilden på numrets framsida: sju välklädda ungdomar kring ett vackert dukat bord. Vid första ögonkastet märker man kanske inte ens att det kryllar av råttor på marken och att det står två likkistor i bakgrunden. I denna scen, nära slutet av

Ur *Nosferatu: Phantom der Nacht*. Lucy Harker (Isabelle Adjani) ute i den pestsmittade staden ...

Werner Herzogs film *Nosferatu: Phantom der Nacht*, vandrar berättelsens kvinnliga huvudperson Lucy Harker på stadens gator och torg, bland nysnickrade kistor och ringdansande människor. En av männen i sällskapet kring festmåltiden förklarar för henne: ”Vi har alla pesten. För första gången gläds vi åt varje dag vi får.”

Herzogs film är en hommage och pastisch på F.W. Murnaus femtio år äldre stumfilm *Nosferatu, eine Symphonie des Grauens* (1922) – i sin tur den mest ikoniska filmversionen av Bram Stokers roman *Dracula* från 1897.¹

¹ Enligt ett domslut skulle alla exemplar av Murnaus film förstöras. Stokers änka stämde nämligen producenterna för brott mot upphovsrätten, och vann rättegången. Några kopior av *Nosferatu, eine Symphonie de Grauens* har ändå överlevt och hela filmen kan idag ses bland annat på <https://youtu.be/0wYU2DnjGUI>

I filmens tid finns inga andra botemedel mot epidemin än vitlök, krucifix, oblat och jungfruoffer. En sista festmåltid, smittade emellan, kan framstå som ett värdigt avsked – ifall man har råd.

Karantän införs i Albert Camus *La Peste* (1947), medan de tio ungdomarna i ramberättelsen till Boccaccios *Il Decameron* (1350–53) idkar social distansering, flyr tillsammans ut på landet undan digerdöden som härjar i Neapel.

Ska man associera omslagsbilden till dagens välbärgade, potentiellt virusbärande turister, samlade kring restaurangbord på lyxiga kryssningsfartyg som driver omkring på haven – liksom det pestsmittade spökskeppet i *Dracula/Nosferatu* –

... och senare i sitt sovrum, där vampyren (Klaus Kinski) tränger in. Det mikrobiologiska hotet översatt till det gotisk-erotiska registret – sex som sjukdom – med blodsugande som symbol för deflorering.

utan tillstånd att ta i land? Eller ska man tänka på diverse after ski-fester i mars 2020, slalomturister som tanklöst, eller till och med hänsynslöst, förde ut smittan i sina hemländer?

Eller ska festbordet på omslagsbilden ses som en allegori över en global elit som hoppas kunna leva vidare precis som förut, trots flykting-, klimat- och biologiska kriser? Det är riskabelt att glömma bort fladdermössen.

TRYGVE SÖDERLING